

Asia: VN/13357/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle vuosilomalain säästövapaan pitämisen ajankohtaa koskevan sääntelyn muuttamiseksi sekä eräiden muiden lakien tekniseksi muuttamiseksi

Palaute pyydetään esittämään alla olevan jaottelun mukaisesti.

1. Yleistä lausuttavaa esitysluonnoksesta

Lupa- ja valvontaviraston työsuojeluosasto (työsuojeluviranomainen) kiittää työ- ja elinkeinoministeriötä mahdollisuudesta lausua asiassa. Työsuojeluviranomainen suhtautuu esitettyihin muutoksiin pidättyvästi. Pidättyvä suhtautuminen liittyy ennen muuta siihen, että säästövapaan ajankohdan määräytymiseen ehdotettu muutos voi lisätä epävarmuutta ja tulkinnanvaraisuutta työpaikoilla.

Säästövapaisiin liittyvät kysymykset nousevat työsuojelutarkastuksilla esiin verraten harvoin, eikä asiaan liittyviä neuvontayhteydenottojakaan tule määrällisesti paljon. Työsuojeluviranomainen pitää kuitenkin kannatettavana, että työnantajan ennakoivaa informointivelvollisuutta laajennetaan koskemaan myös säästövapaan pitämisessä työpaikalla noudatettavia yleisiä periaatteita.

Työlainsäädännössä on useita vapaisiin ja poissaoloihin liittyviä järjestelyjä, joissa ensisijaisena lähtökohtana on sopiminen ja viimesijaisesti laissa säädetään siitä, kummalla osapuolella on päätösvalta, jos sopimukseen ei päästä. Esimerkiksi opintovapaan ja perhevapaiden osalta työntekijän vaikutusmahdollisuuksien turvaaminen on keskeistä. Säästövapaan osalta päätäntäoikeuden merkitys ei ole vastaavalla tavalla sidoksissa välittömiin perusoikeuksiin tai elämäntilanteisiin, mutta ajankohdalla voi silti olla työntekijälle huomattava käytännöllinen merkitys.

Riitaisuuksien ehkäisemiseksi työsuojeluviranomainen pitää tärkeänä korostaa etukäteen sopimisen merkitystä sekä työpaikkatason menettelytapojen selkeyttä. Vuosiloman ajankohdan määrittämiseen liittyvät erimielisyydet ovat jo nykyisellään tavanomaisia, ja säästövapaan osalta voidaan olettaa työntekijällä olevan usein erityinen intressi pitää vapaa haluamanaan ajankohtana.

Muutoksen voidaan arvioida lisäävän sopimisen tarvetta jo säästövapaan säästämisvaiheessa ja mahdollisesti vähentävän säästövapaan käyttöä tilanteissa, joissa ajankohtaan liittyy epävarmuutta.

Työsuojeluviranomainen ei kuitenkaan arvioi, että muutos aiheuttaisi merkittävää neuvonta- tai valvontapainetta. Muutoksesta tiedottaminen ja ohjeistaminen olisi toteutettavissa muiden työelämää koskevien lainsäädäntömuutosten tapaan työsuojeluviranomaisen verkkopalvelussa ja uutiskirjeissä.

2. Säästövapaan pitämiseen liittyvät ongelmat: Minkälaisia ongelmia käytännössä on havaittu? Ovatko mahdolliset ongelmat lähinnä yksittäisiä vai onko kyse laajemmasta ilmiöstä?

-

3. Työntekijöiden kuuleminen: Työnantajan velvollisuus selvittää työntekijöille tai heidän edustajilleen säästövapaan pitämisessä työpaikalla noudatettavat yleiset periaatteet (22 §)

-

4. Säästövapaan ajankohdan määrittelyä koskeva menettely: Sopimista koskeva lähtökohta, työntekijän säästövapaan pitämistä koskeva pyyntö ja työnantajan perusteltu vastaus (27 a § 1 ja 2 mom.)

-

5. Huomiot työnantajan kieltäytymisoikeudesta (27 a § 3 mom.)

-

6. Muut huomiot vuosilomalain muutoksista

-

7. Muut mahdolliset huomiot; tekniset muutokset liitelakeihin

-

Rautio Markku
Itä-Suomen aluehallintovirasto

Eriksson Aki
Lupa- ja valvontavirasto - Työsuojeluosasto